

Marian Anczyk

Sprawozdanie z pobytu w Kanadzie na zaproszenie Canadian Bar Association

---

Palestra 40/1-2(457-458), 163-167

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

■ Sprawozdanie z pobytu w Kanadzie na zaproszenie Canadian Bar Association

I. W dniach od 11 sierpnia do 3 września br. Kanadyjskie Stowarzyszenie Prawnicze (Canadian Bar Association – w skrócie CBA – L'Association du Barreau Canadien) przyjmowało w Kanadzie cztery dwuosobowe delegacje prawnicze z krajów Europy Środkowej. Z ramienia Polski, obok przedstawiciela Prezydium NRA w wizycie uczestniczyła przedstawicielka Krajowej Izby Radców Prawnych – Pani Iwona Chelkowska-Kamionka. Czeską adwokaturę reprezentowali jej Prezes dr Milan Skalnik i dr Władimir Bulinsky, słowacką adwokaturę – jej Prezes dr Stefan Detvai i jej sekretarz dr Darina Michalkova, a węgierską adwokaturę – jej sekretarz dr Istvan Bogi oraz dr Laszlo Fekete.

Zaproszenie gości do Kanady poprzedziła wizyta złożona na przełomie kwietnia i maja br. (w Pradze, Bratysławie, Budapeszcie i Warszawie) przez Prezydenta CBA Thomasa Heintzmana i dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej Panią Robin Sully. Delegacja ta złożyła wizyty u przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości, zapoznała się z pracą i organizacją organów sądowych zwłaszcza adwokatów i radców prawnych. W ten sposób CBA realizowało swój program współpracy z prawnikami tej części Europy, program finansowany zresztą także przez Ministerstwo Sprawiedliwości Kanady. Celem wizyty prawników europejskich w Kanadzie było także zapoznanie się z organizacją i pracą wymiaru sprawiedliwości oraz rozważenie możliwości nawiązania partnerskich kontaktów z prowincjonalnymi Law Societies. CBA wytypowało Czechom prowincję Alberta, Słowakom Nową Szkocję, Węgrom – Québec, a Polakom – Manitobę.

Wizytę zorganizowano w sierpniu, albowiem w tym czasie odbywały się w Winnipeg (Manitoba) dwa ważne doroczne Zgromadzenia Sprawozdawczo-Wyborcze CBA i Federacji Zawodów Prawniczych (Fédération des Professions Juridiques du Canada – Federation of Law Societies of Canada). Na Zgromadzenia te zaproszono gości, którzy mogli się zapoznać z efektami pracy tych dwóch największych i prężnych organizacji prawniczych.

II. Przed przystąpieniem do krótkiego omówienia przebiegu wizyty należy podać nieco informacji o wspomnianych kanadyjskich organizacjach prawniczych.

Canadian Bar Association jest stowarzyszeniem grupującym na zasadzie dobrowolności – adwokatów, sędziów, prokuratorów, notariuszy, profesorów i studentów prawa. CBA ma za zadanie: reprezentowanie zawodów prawniczych na szczeblu krajowym i zagranicznym, uczestniczenie w tworzeniu prawa, które poprawia działalność wymiaru sprawiedliwości, prowadzenie kształcenia zawodowego, nadzorowanie przestrzegania norm etycznych, dbałość o poprawę poziomu życia prawników. CBA wydaje dwa dwujęzyczne czasopisma, „National” i „Canadian Bar Review” („Revue du Barreau Canadien”) nie licząc specjalistycznych wydawnictw czy biuletynów. CBA liczy ok. 35000 członków i obejmuje ponad 80 proc. adwokatów, którzy stanowią zresztą najliczniejszą i najbardziej aktywną grupę zawodową w stowarzyszeniu. W prowincjach działają oddziały CBA, ale ich działalność jest mniej zauważalna, gdyż tam ważne zadania zawodowe i organizacyjne spełniają Law Societies.

Law Societies działają od końca ub. stulecia. Ich celem jest zapewnienie społeczeństwu usług prawniczych w sposób kompetentny, etyczny i fachowy. Stowarzyszenia mają także zapewnić społeczeństwu stosowną ochronę w związku ze świadczeniem usług prawniczych. Te cele realizuje się przez kontrolę nad tym, kogo dopuszcza się do wykonywania zawodu prawniczego i zapewnienie, aby jedynie jednostki z odpowiednimi kwalifikacjami wykonywały zawód w sądownictwie – a po drugie – przez licencjonowanie, prawne regulowanie i dyscyplinowanie praktykujących prawników. Służy temu m.in. kontrola przestrzegania zasad etyki, ustalanie wymogów kompetencyjnych dla praktykujących prawników, załatwianie skarg klientów i zapewnienie, aby wszyscy praktycy byli ubezpieczeni zawodowo na wypadek niedbalstwa czy błędów w pracy oraz pokrywanie strat poniesionych przez klientów, a powstałych na skutek sprzeniewierzenia funduszy. Tak więc Law Societies spełniają funkcje pokrywające się z funkcjami naszych rad adwokackich (dla adwokatów), prowadzą postępowania dyscyplinarne. Co najważniejsze jednakże Law Societies prowadzą tzw. Szkoły Prawa dla adeptów zawodu adwokackiego. Nauka w tych szkołach trwa dwa lata i obejmuje teorię i praktykę. Law Society of Manitoba – licząca ok. 1400 członków – prowadzi zajęcia dla 87 młodych adeptów.

Ranga tych dwóch organizacji jest wysoka, o czym świadczy poparcie udzielane im przez federalne lub prowincjonalne Ministerstwa Sprawiedliwości, które są nawet jednym ze sponsorów zwoływanych Zgromadzeń.

III. Jak zaznaczono powyżej, pobyt europejskich delegacji w Kanadzie trwał trzy tygodnie. Pierwszy tydzień goście spędzali w Ottawie, gdzie znajduje się siedziba CBA. Tu zapoznano ich z organizacją

wymiaru sprawiedliwości – złożono wizyty w sądzie prowincjonalnym i w Sądzie Najwyższym. Goście złożyli również wizytę w Senacie, gdzie senator G. Beaudoin służył informacjami, ale najwięcej czasu organizatorzy poświęcili sprawom organizacyjnym swego Stowarzyszenia. Przez kilka dni dyrektorzy poszczególnych wydziałów, zatrudniających ok. 50 pracowników, mówili o zakresach swych czynności. Mówiono zatem o zamierzeniach dotyczących współpracy zagranicznej (Europa Środkowa, Afryka Południowa i Chiny), o finansach i administracji, o pracach departamentu prawnego, o pracach legislacyjnych i reformie prawa, o dokształcaniu zawodowym, o łączności z członkami, o sekcjach zawodowych. Odrębnym tematem, niezmiernie ważnym i propagowanym przez CBA, jest tzw. Alternative Dispute Resolution. Polska nazwa stosowana przez Pana prof. Tokarczuka (vide „Palestra” Nr 9–10/95) brzmi: Alternatywne Rozstrzygnięcie Sporów. Ma to być forma odciążenia sądownictwa w regulowaniu sporów. Zdaje ona już egzamin tak w USA, jak i w Kanadzie.

Waga, jaką organizatorzy przywiązywali do wizyty gości z Europy, przejawiała się także w poinformowaniu placówek dyplomatycznych Krajów Wyszehradzkich o pobycie gości w Kanadzie, co uwieńczyły wizyty złożone przez zaproszonych wraz z przedstawicielami CBA w poszczególnych ambasadach. Tak więc Ambasador RP Diem oraz II Chargé d'Affaires M. Porębski, Ambasador Czech St. Chylek i Słowacji Hykisch – wykazali zainteresowanie wizytą swych ziomeków w Kanadzie.

Po tygodniu goście wyjechali do Winnipeg, aby wziąć udział w Zgromadzeniach CBA i FLSC. Zjazd był imponujący, zebrał ok. 1500 prawników. Odbывał się w olbrzymim dwupiętrowym gmachu Winnipeg Convention Centre. Do dyspozycji organizatorów Zjazdu oddano kilkadziesiąt większych i mniejszych sal, gdzie zbierały się poszczególne sekcje zawodowe CBA. W Zgromadzeniu – obok gości z Europy Środkowej – uczestniczyli goście zagraniczni z Afryki Południowej (m.in. doradca Nelsona Mandeli – George Bizos), ze Stanów Zjednoczonych i Meksyku, a także z Wielkiej Brytanii i Francji. Oczywiście tak federalny Minister Sprawiedliwości, Allan Rock, jak i Minister Prowincji Manitoba – Pani Rosemary Vodrey – uczestniczyli w obradach Zgromadzenia i odpowiadali na pytania uczestników. Głównymi tematami obrad były: *Narody wewnątrz narodów (Nations within Nations)*, *Trzej Przyjaciele NAFTA (The Three Amigos NAFTA – USA, Kanada i Meksyk)*, *Alimentacja małżonków i dzieci*, *Alternatywne rozstrzygnięcie sporów (ADR)*, *Transakcje handlowe*, *eutanazja*, *prawo celne*, w sumie kilkanaście różnych tematów z różnych dziedzin prawa i życia.

Osobno zbierali się dodatkowo młodzi prawnicy, którzy również wybrali nowego prezydenta, grupa frankofoniczna prawników itp.

Goście złożyli wizytę w sądzie prowincjonalnym oraz Pan. Minister Sprawiedliwości (i zarazem Generalnemu Prokuratorowi) Rosemary Vodrey, a także Panu Wicepremierowi J. Downey'owi. Miejscowi adwokaci przedstawili gościom swoje biura nie szczędząc odpowiedzi na zadawane pytania – podobnie jak w poprzednich placówkach. Każda z delegacji została także przyjęta wraz z innymi gośćmi w prywatnych domach miejscowych adwokatów. Polacy zostali zaproszeni przez Mecenasa Kuschneryka, u którego spędzili miłe chwile. Niezależnie od tego należy wymienić wyjątkowo serdeczną opiekę roztoczoną nad grupą polską przez Pana Mecenasa Briana Paulsá i jego Małżonkę Janinę – polskiego pochodzenia, mówiącą bardzo dobrze po polsku. Poznano także grupę polskich prawników – a m.in. sędziego Dubienskiego, adw. J. Tacika oraz E. Tawkina. Na zakończenie obrad dokonano wyboru nowego Prezydenta CBA. Został nim Gordon F. Proudfoot. W Federacji Law Societies – Prezydentem została Pani Denise Belamy.

Goście z Europy zostali zaproszeni do zreferowania na Zgromadzeniu krajowych uregulowań prawnych w zakresie kilku problemów. Przedstawiciel polski wygłosił referat na temat uregulowania w Zbiorze Zasad Etyki problemu konfliktu interesów. Czesi mówili o reformie prawa w swoim kraju. Słowacy – o reklamie, a Węgrzy o zagranicznych kancelariach w ich kraju.

Należy zaznaczyć, że naruszenie zasad etycznych przy okazji konfliktów interesów jest najczęstszym przewinieniem kanadyjskich adwokatów. Nie mają oni natomiast problemów z występowaniem w ościennych krajach, zwłaszcza w USA i Kanadzie. A w związku z ostatnio zawartym układem ekonomicznym opracowano już zasady występowania adwokatów za granicą, które mają być przyjęte w grudniu br. w Vancouver.

Ostatnie dni pobytu w Kanadzie Polacy spędzili w Winnipeg, gdzie zapoznali się bliżej z działalnością Law Society of Manitoba, a co najważniejsze omówiono wstępnie możliwości zawarcia szczególnej umowy partnerskiej. W tym celu przewidziano, że jeszcze w tym roku przyjedzie do Polski mała delegacja tego stowarzyszenia z Panią Prezes Laurie Allen na czele. Rozmowy prowadzone były przez dotychczasowego prezydenta Richarda Deeleyá. Tak jak w Ottawie, poszczególni dyrektorzy wydziałów omówili zakres swych czynności i służyli pełną informacją na temat swej działalności. W tym czasie inni koledzy przebywali w Albercie, w Nowej Szkocji czy Quebecu.

W końcu trzeba podkreślić, że cały czas gościom towarzyszyły Panie Robin Sully i Caroline Roussel z Departamentu Współpracy CBA. Były pomocne w każdej potrzebie, a czyniły to ze szczególną i niezapom-

nianą życzliwością, za co należą im się też szczególne podziękowania, podobnie jak Mec. Paulsowi i jego żonie.

Po wizycie w Polsce kanadyjskich gości ustaloną zasadą wzajemnej współpracy. Zdaniem obu stron dotyczyć to będzie przede wszystkim wyjazdów młodych prawników znających dobrze język angielski do Kanady, aby lepiej opanowali język prawniczy, i stworzyli na przyszłość podstawy współpracy oraz zdobyli współpartnerów zawodowych zainteresowanych ekonomią obu krajów. Wizyta stworzyła przesłanki do takiej przyszłej współpracy, inną rzeczą jest docenianie przez młodych adwokatów polskich wagi międzynarodowych prawnych relacji.

Marian Anczyk